

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/182/2020
Identifikačné číslo spisu: 6416200158
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6416200158.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyní 1/ K. Q., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcej v D. T. XXX, 2/ K. Q., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcej v D. T. XXX, 3/ mal. E. Q., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcej v D. T. XXX, zastúpených JUDr. Elou Kockovou, advokátkou, so sídlom v Hontianskych Nemcoch 406, proti žalovanej Bc. R. P., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcej v Y. L. Y., L. D. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Jánom Legerským, advokátom, so sídlom v Trenčíne, Nám. sv. Anny 25, o určenie neexistencie dôvodov pre vydedenie a o neplatnosť právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9C/3/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júla 2019 sp. zn. 14Co/61/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyne 1/ - 3/ majú nárok voči žalovanej na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. decembra 2018, č. k. 9C/3/2016-202 vo výroku I. zastavil konanie v časti uplatňovaného nároku na určenie, že dôvody pre vydedenie žalobkyne 1/, ktorých dôsledky sa vzťahujú i na žalobkyne 2/ a 3/ poručiteľom B. P., rod. P., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. L. Y., L. D. XXX, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX v Ž. L. Y., uvedené v listine o vydedení spisanej formou notárskej zápisnice N 862/2013, Nz 38348/2013 zo dňa 28.10.2018 neboli dané; vo výroku II. určil, že právny úkon - listina o vydedení a závet učený poručiteľom B. P. spísaný formou Notárskej zápisnice N 862/2013, Nz 38348/2013, NCRI s 39054/2013 zo dňa 28.10.2013 JUDr. Štefanom Kuteničom, notárom so sídlom Žiar nad Hronom je neplatný; vo výroku III. znalkyni MUDr. I. J. priznal voči žalovanej nárok na znaleckú odmenu a náhradu hotových výdavkov v rozsahu 100 % a vo výroku IV. žalobkyniam priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z ustanovenia § 38 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) je zrejmé, že neplatnosť právneho úkonu v zmysle tohto ustanovenia vyžaduje vždy nepochybné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokázal posúdiť následky svojho konania, resp. nevedel svoje konanie ovládať. Zo záverov znaleckého posudku práve takéto zistenia pre súd vyplynuli, keďže právny predchodca strán sporu nebol B. P. (ďalej aj „poručiteľ“) v čase učinenia právneho úkonu a to spísania

listiny o vydedení a závetu vo forme notárskej zápisnice zo dňa 28.10.2013 nebol schopný posúdiť následky svojho konania a takéto konania ani ovládať. Súdom pribratá znalkyňa z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria v samotnom vyhotovení znaleckého posudku (str. 45-47 posudku) podrobne zdôvodnila závery konštatované vo svojom posudku pokiaľ uviedla, že nebohy B. P. nebol vzhľadom na ťažké organicko-psychosyndrómne stavy posúdiť svoje konanie a rozpoznať jeho následky.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júla 2019, sp. zn. 14Co/61/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zo 6. decembra 2018, č. k. 9C/3/2016-202 vo výroku II., III. a IV. a rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. K odvolacím námietkam žalovanej uviedol, že táto po doručení žaloby vo veci samej bola vyzvaná súdom prvej inštancie na vyjadrenie sa k žalobe a na predloženie dôkazov, ktoré navrhuje vo veci vykonať. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe popísala skutkový stav v čase spísania závetu, tak ako ho sama vnímala, avšak vykonanie akýchkoľvek dôkazov nenavrhol. Následne, ďalším podaním zo dňa 14. 10. 2016 žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne JUDr. Ludmily Petrušovej, navrhla v konaní vypočuť ako svedka JUDr. Štefana Kuteniča a pred vykonaním pojednávania, odročeného na 09. 05. 2017, žalovaná navrhla v konaní výlučne výsluch dvoch svedkov, a to I. J. a C. N. (viď dôkazný návrh na č. l. 94 spisu). Uvedené svedkyne súd prvej inštancie v konaní vypočul na pojednávaní 09. 05. 2017. Z ich výpovedí však nebolo možné ustáliť záver o schopnosti, resp. neschopnosti poručiteľa rozpoznať dôsledky svojho konania a z výpovedí žalovanou navrhnutých svedkýň nemožno jednoznačne prijať opačný záver, než aký je obsiahnutý v znaleckom posudku. Z uvedeného procesného postupu a rozsahu vykonaného dokazovania však vyplýva, že súd prvej inštancie prihliadol na dôkazné návrhy žalovanej, svedkov navrhnutých žalovanou v konaní i vypočul avšak tieto dôkazy vyhodnotil vo vzájomnej súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi, predovšetkým vypracovaným znaleckým posudkom. Nemožno tak prisvedčiť odvolacej námietke žalovanej že súd prvej inštancie rozhodol „len“ na základe znaleckého posudku. Na prijatie záveru o spôsobilosti je však nutné odborné posúdenie zdravotného stavu, v akom sa poručiteľ nachádzal v čase spísania napádaného závetu a listiny o vydedení a odborné vyhodnotenie vplyvu jednotlivých somatických ťažkostí, následkov úrazu hlavy a súvisiacich stanovených diagnóz na rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť poručiteľa a schopnosť chápať následky svojho konania (konkrétneho právneho úkonu).

2.2. Odvolací súd uvádza, že pokiaľ žalovaná navrhuje „dopočuť“ svedkov, ktorých výpovede potvrdzujú pravdivosť tvrdení, a to konkrétne JUDr. E. T., uvedeného svedka z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktorej ho žalobkyňa 1/ ako právna nástupníčka poručiteľa, nezbavila, nie je možné vyslúchnuť, navyše takýto svedok mohol posúdiť len momentálne rozpoloženie účastníka právneho úkonu, ktorý nemusí v danom krátkom časovom momente (napríklad i pod vplyvom medikamentózneho liečby) zodpovedať jeho celkovej diagnóze a nevypovedá o objektívnej schopnosti tohto účastníka právneho úkonu uvedomovať si obsah a následky svojho konania.

2.3. Pokiaľ žalovaná v podanom odvolaní žiadala vyslúchnuť samu seba, t.j. sporovú stranu žalovanú, k tomu odvolací súd uvádza, že na uvedené mala žalovaná dostatok možností v konaní pred súdom prvej inštancie. Pojednávanie vo veci bolo súdom prvej inštancie vytýčené a i uskutočnené niekoľkokrát: 09. 02. 2017, 09. 05. 2017 a následne tiež 08. 11. 2018, ktorý termín pojednávania bol určený dokonca s prihliadnutím na žiadosť o odročenie zo stany právneho zástupcu žalovanej, keď tento podaním zo 04. 10. 2018 požiadal súd o odročenie pojednávania vo veci pôvodne určeného na 18. 10. 2018. Súd žiadosti právneho zástupcu žalovanej o odročenie termínu pojednávania vyhovel a pojednávanie odročil na 08. 11. 2018. Možno tak konštatovať, že žalovaná mala zachované všetky možnosti v konaní pred súdom prvej inštancie jednak dostaviť sa na pojednávanie, sama pred súdom v konaní vypovedať, ako i vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, či navrhovať na vykonanie ďalšie dôkazy. Avšak žalovaná tak v konaní pred súdom prvej inštancie nekonala a na ostatné pojednávanie konané vo veci 08. 11. 2018, určené po vypracovaní znaleckého posudku a pred rozhodnutím vo veci samej, sa bez akéhokoľvek ospravedlnenia nedostavila.

2.4. Pokiaľ žalovaná v podanom odvolaní navrhuje výsluch MUDr. G. z ODH Banská Bystrica, tu je potrebné zvýrazniť, že znalkyňa ustanovená v konaní vypracovávala predmetný znalecký posudok na základe komplexnej zdravotnej dokumentácie, ktorej prehľad predložila súdu žalobkyňa, a ktorý obsahoval označenie zdravotníckych zariadení, v ktorých sa poručiteľ nachádzal s uvedením označenia

zdravotníckeho zariadenia a času hospitalizácie (umiestnenia). Z uvedených zariadení bolo možné vyžiadať zdravotnú dokumentáciu pre účely vypracovania znaleckého posudku, čo i konajúca znalkyňa učinila. Zo znaleckého posudku vyplýva, že v čase jeho vypracovania mala znalkyňa, okrem inej zdravotnej dokumentácie, k dispozícii i vyjadrenie MUDr. X. G. z 29. 10. 2013, v ktorom je uvedené, že „B. P. je hospitalizovaný na ODCH interná klinika Banská Bystrica, je pri vedomí, orientovaný osobou, miestom, situáciou, primerane komunikuje, reč je dostatočne zrozumiteľná a je schopný podpísať sa“. Na uvedenom vyjadrení/potvrdení je poznamenané, že potvrdenie bolo vydané pre notárske účely. Znalkyňa však vo svojom posudku uviedla, že uvedené potvrdenie z 29. 10. 2013 sa nezhoduje s denným zdravotným záznamom pacienta B. P. z 28. 10. 2013, z ktorého vyplýva, že pacient je orientovaný čiastočne, je nesebestačný, nespupracuje, je s ním sťažená spolupráca, výzvam vyhovuje, pričom je konštatovaná čiastočne expr. porucha bradypsychický, hypomínia, PS hemiparéza. Znalkyňa poznamenala, že nie je predpoklad, že by sa psychický stav pacienta za jeden deň zlepšil prakticky k norme. Na odvoláciu námietku žalovanej je tak potrebné po vecnej stránke konštatovať, že vyjadrenie MUDr. X. G., ktorej osobný výsluch v odvolaní žalovaná navrhuje, bolo zohľadnené už pri vypracovaní znaleckého posudku, pričom bol znalkyňou konštatovaný rozpor uvedeného vyjadrenia/potvrdenia vydaného výlučne pre notárske účely, s denným zdravotným záznamom pacienta z 28. 10. 2013. Navyše pokiaľ žalovaná navrhla vypočuť svedkyňu MUDr. G., takýto dôkazný návrh po prvýkrát vznikla až v rámci odvolacieho konania, a to napriek tomu, že o možnosti navrhnuť dôkazy v súdom určenej lehote a následkoch ako sudcovskej (§ 153 CSP), tak aj zákonnej koncentrácii konania v zmysle § 154 CSP, bola súdom prvej inštancie preukázateľne poučená. Uvedenú odvoláciu námietku z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

2.5. Pokiaľ v podanom odvolaní žalovaná namietala, resp. navrhla, aby sa odvolací súd zaoberal nielen vypracovaným znaleckým posudkom, ale taktiež predloženými čestnými prehláseniami spísanými poručiťom, ako aj prehlásením napísaným pani Š., tu odvolací súd uvádza, že uvedenými sa zaoberal už súd prvej inštancie, predmetné prehlásenia, na ktoré žalovaná v odvolaní poukazuje následne i komplexne v súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi vyhodnocoval. I po ich zohľadnení súd prvej inštancie dospel k záveru obsiahnutému vo výrokovej časti odvolaním napadnutého rozsudku, pričom odvolací súd nemá takémuto postupu súdu prvej inštancie čo vytknúť a uvedený záver považuje za vecne správny. Navyše, pokiaľ žalovaná poukazuje na čestné vyhlásenie poručiťa, uvedené bolo poručiťom spísané dňa 28. 10. 2013, t.j. v totožný deň ako listina o vydedení a „neskorší“ závet, t.j. v čase, keď už v septembri 2013 boli konštatované prejavy ťažkého organického psychosyndrómu s dezorientáciou miestom, časom, aj osobou. Znalkyňa vo vypracovanom znaleckom posudku tiež uviedla, že podľa výsledkov CT vyšetrenie mozgu dňa 23. 09. 2013 konštatovalo cerebrálnu atrofiu - t.j. ubúdanie mozgovej hmoty, ktorá sa oproti predchádzajúcim vyšetreniam zväznila. Ďalej znalkyňa uviedla, že po úraze mozgu sú všade v zdravotnej dokumentácii, vrátane dňa spísania závetu, uvádzané poruchy orientácie - časom, situáciou, bradypsychizmus, t.j. spomalenie psychických procesov, spolupráca s ním bola sťažená, nesebestačnosť.

2.6. Okrem uvedeného organického psychosyndrómu v čase vydedenia a spísania závetu bol menovaný aj v zlom telesnom stave - mal hlboké bolestivé dekubity, ktoré viedli k sepse, rozšíreniu infekcie do celého tela, mal kolísavé teploty, čo prehlbilo psychické prejavy organického psychosyndrómu, viedlo k ďalšiemu oslabeniu jeho organizmu a vôľových vlastností, takže bol v danom stave ľahko ovplyvniteľný inými osobami, zvlášť, ak by k tomu pristupoval tlak zvonka. S poukazom na všetky uvádzané okolnosti a tiež s poukazom na skutočnosť, že neskorší závet, spísaný v uvedenom značne nepriaznivom zdravotnom stave popísanom vyššie, rušil predchádzajúci závet poručiťa, ktorým už za trvania manželstva so žalovanou, testamentárne odkázal všetok svoj majetok svojej dcére, je nutné potvrdiť správnosť záverov súdu prvej inštancie.

2.7. Skutočnosť uvádzaná žalovanou v odvolaní, že má vedomosť o tom, že po podpise listiny o vydedení a závetu zo dňa 28. 10. 2013 podpísal nebohý B. P. tiež zmluvu o prevode nehnuteľného majetku, ktorá musela byť a bola úradne overená (s uvedením, že uvedenú listinu doloží do spisu dodatočne), pričom uvedené má preukazovať, že B. P. si plne uvedomoval svoje konanie nielen dňa 28. 10. 2013, ale aj po tomto dátume, odvolací súd uvádza, že samotná existencia ďalšej, odlišnej listiny o právnom úkone, ktorý si vyžaduje písomnú formu, neznamená a nepreukazuje spôsobilosť (nebohého) účastníka na právne úkony v danom čase a uvedená zmluva o prevode nehnuteľného majetku (bližšie nešpecifikovaná dátumom ani zmluvnými stranami, ani predmetom zmluvy) nebola podrobená súdnemu

prieskumu platnosti, či neplatnosti takéhoto právneho úkonu z dôvodu zdravotného a psychického stavu poručiteľa, nakoľko sa takéhoto súdneho prieskumu (zrejme) nik z dotknutých zmluvných strán nedomáhal. Uvedená odvolacia námietka tak nepreukazuje spôsobilosť poručiteľa na spísanie listiny o vydedení a závetu dňa 28. 10. 2013.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho a prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že odvolací súd a súd prvej inštancie a/ nevykonali navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym a neúplným skutkovým zisteniam, pri ktorých zistený skutkový stav neobstojí a b/ presvedčivo neodôvodnili svoje rozhodnutia, čo v súhrne predstavuje taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. Žalovaná namietala rozpor v odôvodnení v bodoch 4. a 5. rozsudku súdu prvej inštancie a skutočnosť, že nevykonal dokazovanie výsluchom žalovanej a žalobkyne 1/ podľa § 195 CSP ani dokazovanie listinou podľa § 204 CSP. Považuje tiež za rozporné odôvodnenie odvolacieho súdu, že vykonal aj iné dokazovanie, keď rozhodol len na základe znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie vychádzal iba zo všeobecných záverov znaleckého posudku bez toho, aby sa zaoberal aj ostatnými okolnosťami ako sú náročnosť právneho úkonu z hľadiska schopnosti konajúcej osoby chápať zmysel takého právneho úkonu, tiež možnosť mať lepšie obdobia, odvolací súd sa tým bližšie nezaoberal a k tomuto nevykonal ďalšie dokazovanie navrhnuté aj v odvolaní.

3.3. Súd sa nezaoberali tým, že predmetom listiny o vydedení a závetu boli v podstate tri jednostranné právne úkony a samostatne nevyhodnocovali ich náročnosť. Právny úkon, ktorým poručiteľ zriadi závet a určí za dediča všetkého svojho majetku bez jeho špecifikácie je v zásade celkom jednoduchý a nenáročný právny úkon, iná situácia je pri vydedení, kedy musí aj skutkovo vymedziť dôvody vydedenia. Zároveň sa súdy nezaoberali tým, že právne úkony mali určité logické opodstatnenie, teda, že odkázal majetok svojej manželke a nie cudzej osobe. Nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil bola daná aj tým, že po podaní znaleckého posudku odmietol súd vykonať akékoľvek ďalšie dokazovanie vrátane dôkazov navrhovaných stranou žalobcu na preukázanie tvrdení o nedôvodnosti vydedenia.

3.4. Ak súd bez zhodnotenia skutočností, ktoré vyplynú zo znaleckého dokazovania, vo vzťahu ku konkrétnemu právnemu úkonu, porovnaním jeho náročnosti so zisteným zdravotným stavom konajúcej osoby, len určí neplatnosť právneho úkonu s odvolaním sa na záver znaleckého dokazovania, podľa ktorého konajúca osoba v čase uskutočnenia konkrétneho právneho úkonu nebola schopná posúdiť následky svojho konania a svoje konanie ovládať, tak ide o postup súdu, ktorý nie je výsledkom žiadnej hodnotiacej činnosti súdu, ale len mechanickým prevzatím záveru znaleckého dokazovania.

3.5. Listinné dôkazy - lekárska správa z vyšetrenia poručiteľa zo dňa 29.10.2013 ako aj prehlásenie samotného poručiteľa zo dňa 28.10.2013 a tiež prehlásenie R. Š. neboli súdmi samostatne hodnotené a konštatovanie, že tieto boli zohľadnené pri vypracovaní znaleckého posudku považuje za nedostatočné. Žalovaná v tomto smere poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/111/2012. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v tejto veci vôbec nespĺňa základné požiadavky riadneho a presvedčivého odôvodnenia a toto je založené na celkom nedostatočných skutkových zisteniach. Žalovaná poukázala aj na to, že výrok rozsudku prvej inštancie vo vyhovujúcej časti nezodpovedá ani zákonnej požiadavke vyplývajúcej z ustanovenia § 137 písm. d/ CSP.

4. Žalobkyne 1/ - 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že nesúhlasia s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ CSP žalovanou, preto navrhli dovolanie odmietnuť a rozhodnúť o náhrade trov konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej

neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania i predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej žalovanou.

7.1. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádza, že odvolací a prvoinštančný súd a/ nevykonali navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym a neúplným skutkovým zisteniam, pri ktorých zistený skutkový stav neobstoja a b/ nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia.

7.2. K otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijalo občianskoprávne kolégium stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

7.3. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

7.4. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, poskytol primerané odpovede na odvolacie námietky; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Odvolací súd teda procesne nekonal nesprávne, spôsobom zmätočným, ktorým by žalovanej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

7.5. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že súd prvej inštancie a odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnili spôsobom zodpovedajúcim sa zákonu. Súd prvej inštancie v bode 5. - 7. dostatočným spôsobom vysvetlil, že z výsluchu svedkýň - I. J. a C. N. vyplynulo, že sa nevedia vyjadriť k spôsobilosti poručiť k právnomu úkonu, ktorého neplatnosť namietali žalobkyne. Súd v rámci konania nariadil znalecké dokazovanie, v ktorom znalkyňa konštatovala, že poručiť trpel nešpecifikovanou poruchou osobnosti a chovania vyvolanou ochorením, poškodením alebo disfunkciou mozgu, pričom podľa záverov v čase uskutočnenia právneho úkonu vo forme notárskej zápisnice nebol poručiť schopný posúdiť následky svojho konania a ani svoje konanie ovládať. Z tohto záveru súd prvej inštancie vychádzal pri aplikácii § 38 ods. 2 OZ. Odvolací súd sa v bodoch 13. - 20. dostatočným spôsobom vypořiadal s odvolacími námietkami žalovanej. Žalovanou navrhnuté svedkyne boli súdom prvej inštancie vypočuté, k výsluchom ostatných svedkov navrhnutým až v odvolaní sa odvolací súd osobitne vyjadril, poukázal na sudcovskú a zákonnú koncentráciu v zmysle § 153 a § 154 CSP. Odvolací súd zaujal stanovisko aj k znaleckému posudku, prehláseniam poručiť a p. Š. a lekárskej správe MUDr. G.. Dovolací súd na doplnenie uvádza, že žalovanej bol znalecký posudok doručený súdom prvej inštancie, bol jej poskytnutý priestor na vyjadrenie sa k nemu a k jeho záverom, pričom k nemu nezaujala v priebehu konania pred súdom prvej inštancie žiadne stanovisko. Dovolací súd nezdieľa názor dovolateľky o arbitrárnosti, zmätočnosti, či nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

7.6. Pokiaľ dovolateľka vytyka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017, 9Cdo 86/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti. Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neutržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V preskúmvanej veci však dovolanie na takýchto argumentoch nespočívало.

7.7. Dovolateľka vo vzťahu k prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP namietala aj nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie tým, že „vôbec nevykonala dokazovanie výsluchom žalobkyne 1/ ani žalovanej v zmysle § 195 CSP a ani dokazovanie žiadnou listinou v zmysle § 204 CSP“; že neposudzoval náročnosť jednotlivých právnych úkonov poručiť; že išlo o právne úkony, ktoré mali určité logické opodstatnenie a že rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá požiadavke v zmysle § 137 písm. d/ CSP.

7.8. Dovolací súd k tejto námietke uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania je existencia vady zmätočnosti zaťažujúca konanie pred súdom prvej inštancie významná iba vtedy, ak zároveň zaťažuje konanie aj pred súdom odvolacím, alebo vtedy, ak bola vada zmätočnosti včas (t. j. v lehote na podanie odvolania) namietaná v odvolacom konaní, pričom tento nedostatok odvolací súd neodstránil. Pritom platí, že podmienka prípustnosti dovolania nie je splnená s poukazom na judikát č. R 39/1993, ak strana následne mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohla podať proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré jej bolo riadne doručené, odvolanie (k tomu pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/59/2019 a 3Obdo/37/2020).

7.9. Osobitne platí, že pokiaľ strana sporu prípadnú nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie a jej procesné dôsledky vôbec nenamietala v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku (naviac v situácii, keď je kvalifikovane zastúpená advokátom), nevníma túto nesprávnosť, resp. jej dôsledky ako ujmu (podstatnú ujmu) na svojich procesných právach [k tomu vid' obdobne aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) zo 14. decembra 2010 vo veci Holub proti Českej republike (sťažnosť č. 24880/05)].

7.10. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ dovolateľka namietala vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku procesné pochybenia súdu prvej inštancie, tieto môžu byť predmetom dovolacieho prieskumu jedine v situácii, ak ich výslovne vytykal vo včas podanom odvolaní a odvolací súd vo

svojom rozhodnutí tieto pochybenia neodstránil. Pokiaľ určité nedostatky súdu prvej inštancie strana namietala prvýkrát až v podanom dovolaní, tieto nemožno preskúmať v dovolacom konaní, keďže odstraňovanie prípadných nedostatkov v procesnom postupe súdu prvej inštancie patrí do právomoci odvolacieho (a nie dovolacieho) súdu. Rovnako tak je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok sa podáva proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a ako nedostatok v postupe odvolacieho súdu nemožno v dovolaní namietat' nič, čo nebolo predmetom odvolacieho konania (prieskumu). Odvolací súd je pri svojom rozhodovaní viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré boli uplatnené v lehote na podanie odvolania, a ako vadu konania pred odvolacím súdom nemôže strana sporu v dovolaní namietat' nič, čo nebolo predmetom odvolacieho prieskumu vzhľadom na obsahovú a kvalitatívnu stránku jej odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

7.11. Dovolací súd z obsahu odvolania žalovanej (č. l. 217 - 219 spisu) nezistil, že by žalovaná v odvolaní namietala nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie pri vykonávaní dokazovania ani hodnotení žaloby podľa § 137 písm. d/ CSP a preto jej dovolanie v tejto časti nemožno považovať za prípustné.

8. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané žalovanou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

9. Žalobkyne 1/ - 3/ boli v dovolacom konaní úspešné a preto im dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanej plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

10. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.